



**REPUBLIKA HRVATSKA**  
**VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE**  
**Z A G R E B**

Broj: Kž-rz 23/2019-14

**U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E**  
**P R E S U D A**

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Marina Mrčele, doc. kao predsjednika vijeća te dr. sc. Zdenka Konjića, Damira Kosa, Perice Rosandića i Ileana Vinja kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Martine Setnik kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog R. K., zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96.), odlučujući o žalbi optuženog R. K. podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Rijeci od 14. ožujka 2019. broj K-rz-1/2016., u sjednici vijeća održanoj 16. ožujka 2021., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice zamjenice glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske, I. J., optuženog R. K. i branitelja optuženika V. M.,

**p r e s u d i o j e:**

Žalba optuženog R. K. odbija se kao neosnovana te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

**Obrazloženje**

Pobijanom presudom Županijskog suda u Rijeci optuženi R. K. je proglašen krivim da je na način i pod okolnostima opisanim u izreci te presude počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH. Po istom je zakonskom propisu osuđen na kaznu zatvora deset godina. U kaznu mu je na temelju članka 54. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17. i 118/18. - dalje: KZ/11.) uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 17. lipnja do 22. prosinca 2014. te od lišenja slobode pa nadalje.

Na temelju članka 158. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. - dalje: ZKP/08.) oštećeni N. S. je sa imovinskopравnim zahtjevom upućen na parnicu.

Na temelju članka 148. stavak 1. ZKP/08. u vezi članka 145. stavak 1. i 2. točka 1., 2., 6. i 7. ZKP/08. optuženi R. K. je obvezan na naknadu troškova kaznenog postupka u paušalnom iznosu 2.000,00 kuna (dvije tisuće), putne troškove svjedoka Z. P. 150,00 kuna (sto pedeset), Z. B. 453,00 kune (četiristo pedeset tri), N. Š. 453,00 kune (četiristo pedeset

tri), M. B.<sub>1</sub> 162,00 kune (sto šezdeset dvije), N. R. 162,00 kune (sto šezdeset dvije), M. M. 150,00 kuna (sto pedeset), M. B.<sub>2</sub> 162,00 kune (sto šezdeset dvije), N. V. 256,50 kuna (dvjesto pedeset šest kuna i pedeset lipa), B. J. 50,00 kuna (pedeset), I. V. 80,00 kuna (osamdeset), P. S. 200,00 kuna (dvjesto), N. B. 130,00 kuna (sto trideset), I. R. 278,00 kuna (dvjesto sedamdeset osam), N. Ž. 148,00 kuna (sto četrdeset osam), J. S. 296,00 kuna (dvjesto devedeset šest), B. S. 148,00 kuna (sto četrdeset osam), Z. N. 200,00 kuna (dvjesto), M. P. 158,00 kuna (sto pedeset osam), N. T. 158,00 kuna (sto pedeset osam), D. D. 132,00 kune (sto trideset dvije), vještaka D. S.<sub>1</sub> 1.348,12 kuna (tisuću tristo četrdeset osam kuna i dvanaest lipa), nagradu stalnog sudskog vještaka dr. D. S.<sub>2</sub> 2.037,50 kuna (dvije tisuće trideset sedam kuna i pedeset lipa), podvozne troškove službenih osoba 1.629,14 kuna (tisuću šesto dvadeset devet kuna i četrnaest lipa), nagradu stalnog sudskog vještaka I. R. G. 3.424,00 kune (tri tisuće četiristo dvadeset četiri), nagradu vještaka psihologa I. T. 2.624,00 kune (dvije tisuće šesto dvadeset četiri), dok će se ostalim troškovima donijeti posebno rješenje.

Protiv ove presude žalbu je podnio optuženik osobno i putem svojih branitelja odvjetnika N. S., R. S. i V. M. U osobnoj žalbi optuženik presudu pobija zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da se ista ukine, jer je „smatra neodrživom“. Branitelji optuženika prvostupanjsku presudu pobijanju iz svih žalbenih osnova, uz prijedlog da se ista preinači i optuženik oslobodi od optužbe, odnosno ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje i odluku ili preinači u odluci o kazni te optuženiku izrekne blaža kazna.

Budući da optuženikova osobna žalba i žalbe njegovih branitelja u bitnom sadržajno korespondiraju u žalbenim osnovama i razlozima, razmatrane su kao jedinstvena žalba optuženika.

Na žalbu optuženika državni odvjetnik je podnio odgovor uz prijedlog da se žalba odbije kao neosnovana.

Na temelju članka 474. stavak 1. ZKP/08. spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Postupajući prema zahtjevu optuženika u žalbi, u smislu članka 475. stavka 2. ZKP/08., o sjednici vijeća obaviješteni su optuženik i njegovi branitelji te državni odvjetnik. Sjednici su prisustvovali optuženik, sukladno članku 475. stavak 8. ZKP/08. putem audio video uređaja, kao i njegov branitelj V. M. te državni odvjetnik. Uredno obaviješteni branitelji optuženika N. S. i R. S. sjednici nisu pristupili pa je sjednica vijeća u odnosu na njih sukladno članku 475. stavak 4. ZKP/08. održana u njihovoj odsutnosti.

Žalba nije osnovana.

Promašena je žalbena tvrdnja da je u ovom predmetu u prvom stupnju trebalo suditi vijeće sastavljeno od pet članova sukladno članku 19. d. stavku 1. ZKP/08., a kako je sudilo vijeće sastavljeno od tri člana - tri profesionalna suca da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 1. ZKP/08. Takvu tvrdnju demantira i sama žalba.

Naime, kada žalitelj i sam navodi da Zakon o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava

koji je u primjeni od 2011. propisuje da za takva kaznena djela sude vijeća županijskog suda sastavljena od tri iskusna suca toga suda kao što je to bilo u konkretnom slučaju, te da pravno shvaćanje Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz 2016. o izjednačavanju kazne zatvora od 20 godina koja je propisana za kazneno djelo iz članka 120. stavak 1. OKZRH u pogledu primjene procesnih odredbi s kaznom dugotrajnog zatvora, a prema Zakonu o sudovima i Poslovniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske, obvezuje sva drugostupanjska vijeća i suce u sastavu Odjela odnosno da se ono odnosi na sastav žalbenog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a ne na sastav prvostupanjskog županijskog suda, onda je očito da time žalba „priznaje“ da je prvostupanjsko vijeće bilo pravilno sastavljeno.

Konačno, da se navedeno pravno shvaćanje odnosi isključivo na Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud i da ga taj sud poštuje i primjenjuje, upućuje i sastav vijeća pri odlučivanju o predmetnoj žalbi, jer bi u protivnom o toj žalbi odlučivalo vijeće u sastavu od tri suca, s obzirom da na to u konkretnom slučaju nije riječ o kaznenom djelu za koje je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora.

Nisu prihvatljive ni žalbene tvrdnje da je u presudi ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08. jer da sud nije obrazložio vezu između inkriminiranog kaznenog djela i oružanog sukoba s obzirom na to da „nije svako djelo počinjeno tijekom rata tj. oružanog sukoba ujedno i ratni zločin“ (citat iz žalbe), jer je sud obrazložio da se motiv optuženika očito nalazi u tome što je pri dolasku u selo K. vidio da su gotovo sve kuće, pa tako i njegova kuća spaljene, dok kuća obitelji S. to nije bila, a ne u navodnom imovinskom sukobu između optuženikove obitelji i obitelji S., koji se „vuče“ još iz 70-ih godina.

Stoga je evidentno da nije riječ o „zločinu u ratu“, nego o djelu koje je istovremeno upravljeno protiv čovječnosti i međunarodnog prava, a ne samo protiv života i tijela. Dakle, riječ je o ratnom zločinu.

Iako u činjeničnom opisu izreke prvostupanjske presude nije izričito navedeno da je optuženik postupao s namjerom da navedene oštećenike usmrti i da je najteža posljedica nastupjela i u odnosu oštećenu M. S., iz opisanih radnji koje je optuženik poduzeo (pucanje iz automatske puške prema oštećeniku R. S. i M. S. te paljenje kuće obitelji S.), potpuno jasno proizlazi da je optuženik bio svjestan da takvim svojim postupanjem može usmrtiti oštećenike i da je upravo takve posljedice i htio. Dakle, djelo je počinio s izravnom namjerom kao najtežim oblikom krivnje. Da su takve najteže posljedice u odnosu na svu trojicu oštećenika i nastupjele upravo u izreci opisanim radnjama optuženika, pravilno je obrazloženo u pobijanoj presudi.

S tim u svezi, ne stoje ni žalbene tvrdnje da je izreka prvostupanjske presude proturječna razlozima u odnosu na utvrđenje suda da je do smrti oštećenice M. S. došlo za vrijeme dok je bila u svojoj kući kada je optuženik istu zapalio, a koja utvrđenja žalitelj inače ne prihvaća.

Stoga nije ostvarena istaknuta bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08.

Ta povreda, kao ni ona iz točke 9. stavka 1. članka 468. ZKP/08. o povredi identiteta optužbe i presude, po stajalištu ovog suda nisu ostvarene, jer je ispuštanje dijela činjeničnih

navoda iz optužnice i dodavanjem drugih izvršeno u skladu s rezultatima dokaznog postupka i ne odnosi se na odlučne činjenice. Zato time nije narušen objektivni identitet optužbe i presude niti je time prvostupanjski sud prekoračio svoje ovlasti kako to pogrešno nalazi žalitelj.

Konačno, kako je i odluka o kazni koju je prvostupanjski sud izrekao optuženiku također dovoljno obrazložena, ne stoji žalbena tvrdnja da je zbog manjkavog obrazloženja prvostupanjske presude u tom dijelu ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08., niti iz članka 468. stavak 2. ZKP/08. odnosno, da je manjkavim obrazloženjem povrijeđeno pravo optuženika na pošteno suđenje - konkretno pravo na obrazloženu sudsku odluku.

Iz navedenih razloga žalba optuženika zbog bitnih povreda odredaba ZKP/08. nije osnovana.

U okviru žalbene osnove zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja žalitelj pobija utvrđenja prvostupanjskog suda da je upravo optuženik počinitelj kaznenog djela, te tvrdnju da nije valjano utvrđeno vrijeme ni uzrok smrti ne samo u odnosu na oštećene R. i M. S., nego osobito u odnosu na oštećenu M. S. i da se smrt navedenih oštećenika ničim ne može povezati s optuženikom. Ti žalbeni prigovori nisu prihvatljivi. Ovo zato što je prvostupanjski sud upravo o utvrđenjima navedenih činjenica u prvostupanjskoj presudi na više mjesta iznio opširne i argumentirane razloge (str. 94, 96, 104, 105, 106, 115 i 119) koje u cijelosti prihvaća i ovaj sud, i na koje upućuju žalitelji radi nepotrebnog ponavljanja.

Ovdje treba samo dodati da je prvostupanjski sud nakon pažljive raščlambe izvedenih dokaza nedvojbeno utvrdio da je djelo počinjeno upravo u razdoblju navedenom u izreci, tj. najranije 10. kolovoza 1995. dok je optuženik bio pripadnik 1. voda 2. bojne 2. satnije tada smještene u mjestu R., a ne civil. Zato ne stoje ni žalbeni prigovori da je prvostupanjski sud vrijeme učina proizvoljno utvrdio i ograničio upravo do 28. kolovoza 1995. kada je optuženik razvojačen i kada više na tom dijelu nije bilo oružanog sukoba pa da se njegovo djelovanje više i ne bi moglo podvesti pod kazneno djelo iz članka 120 stavak 1. OKZRH-a.

Nadalje, iz brojnih dokaza koje je prvostupanjski sud izveo te ih savjesno ocijenio, kako svakog za sebe tako i u međusobnoj povezanosti, proizlazi siguran zaključak da kosti koje su nađene na zgarištu kuće obitelji S. prilikom obavljanja očevida u kući dana 12. kolovoza 2002. pripadaju upravo oštećenoj M. S., neovisno o tome što uzrok smrti nije bilo moguće utvrditi, a to je, s obzirom na konkretne okolnosti, posve razumljivo.

S tim u svezi, ne stoje ni prigovori žalbe da se sud neosnovano poziva na nalaz dr. V. P. koja je tada izvršila pregled karboniziranih ulomaka kostiju i utvrdila da su ljudskog porijekla, da pripadaju jednoj osobi i to ženskog spola, kao i na nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka prof. dr. sc. D. S.<sub>2</sub> koji u tom dijelu podupire nalaz dr. V. P. Jednako tako, prvostupanjski sud posve opravdano prihvaća nalaz i mišljenje prof. dr. sc. D. S.<sub>2</sub> i kada je u pitanju moguće vrijeme i način usmrćenja oštećenih R. i M. S., čiji su posmrtni ostaci nađeni 10. rujna 1995. pri asanaciji terena jer da se u istom navodi da su ozljede glave oštećene M. S. mogle nastati sa tri međusobno neovisna brza projektila (od čega su 2 čahure streljiva cal. 7,62 mm nađene na terasi kuće na kojoj se u trenutku smrti ova oštećenica nalazila), a da je oštećeni R. S. ustrijeljen sa najmanje 4 streljiva, time da je u trenutku ozljeđivanja između ostalih položaja mogao biti i u položaju da trči tj. da je leđima okrenut prema osobi koja puca,

što sve nesumnjivo potvrđuje utvrđenje suda da su ovi oštećenici ubijeni hicima iz vatrenog oružja, a nije sporno da je optuženik bio zadužen automatskom puškom navedenog kalibra. Navedeno je podudarno i sa iskazima brojnih svjedoka na koje se poziva prvostupanjski sud - iskazima svjedoka Z. P., B. S., F. F., N. B., B. J., T. C. i drugih.

Nadalje, a suprotno žalbenim tvrdnjama optuženika, sud je pravilno na temelju analize iskaza svjedoka suboraca optuženika i njegovih zapovjednika N. Z., M. B.<sub>1</sub>, M. B.<sub>2</sub>, D. B., N. V. i Z. J. utvrdio i zaključio da je optuženik u inkriminiranom razdoblju mogao slobodno napustiti položaj da bi otišao do K., i da je tu mogućnost iskoristio, ustvari zloupotrijebio te počinio predmetni zločin nakon što se pri ranijem dolasku u K. sa zapovjednicima M. B.<sub>1</sub> i N. R. uvjerio da je njegova kuća spaljena.

Žalba posebno detaljno i opširno analizira iskaz svjedoka J. Š. smatrajući ga krajnje nepouzdanim svjedokom, zlonamjernim, osvetoljubivim i psihički nestabilnim i ističući da se na iskazu takvog svjedoka, a k tome se radi i o iskazu svjedoka po čuvenju, ne može temeljiti osuđujuća presuda, jer da je isti prilikom svakog ispitivanja na različite načine prepričavao ono što mu je navodno ispričao optuženik (hvalio mu se da je ubio obitelj S.).

Međutim, razlozi iz kojih sud uzima iskaz ovog svjedoka vjerodostojnim, iznimno su logični, argumentirani i razumni pa za ovaj sud u cijelosti prihvatljivi.

Naime, kada ni po obrani optuženika nije sporno da su se optuženik i svjedok J. Š. od listopada 1995. do oko 2000. intenzivno družili (a prestali nakon što je prema utvrđenju prvostupanjskog suda svjedok Š. o onome što je doznao od optuženika ispričao svjedoku T. C., tada policajcu na ispomoći u PP G., a što je svjedok C. i potvrdio), da je svjedok J. Š. u šest navrata iskazivao o tome da mu je optuženik rekao da je ubio M., R. i M. S. i na koji način je to učinio te da je takav njegov iskaz suglasan i s iskazima drugih svjedoka koje sud prvog stupnja u tom dijelu pomno analizira (svj. T. C., P. S., N. B., R. K., M. K., L. S., J. J., M. i N. S.), a što je sve podudarno sa materijalnim dokazima i sudsko-medicinskim vještačenjem, onda je pravilan zaključak suda da nije riječ ni o kakvoj konstrukciji svjedoka J. Š., nego upravo o istinitom prenošenju onoga što je u više navrata čuo od optuženika (5-6 puta u kući svjedokovog ujaka u G.).

Kada se ima na umu da je ovaj svjedok o tome što je doznao od optuženika iskazivao prvi put pred sudom još 2001., time da je do drugog ispitivanja na raspravi prošlo više od 11 godina, te da je zadnji put dao iskaz 2017., onda je očekivano i logično da se u navedenim iskazima glede nekih okolnosti koje k tome nisu ni odlučne, pojave određene razlike, kao što je to zaključio i prvostupanjski sud. Konačno, a jer je prvostupanjski sud opravdano prihvatio rezultate psihijatrijskog vještačenja ovog svjedoka prema kojima je ovaj svjedok bio sposoban dati vjerodostojan iskaz, bez obzira na njegova osobna svojstva (nezrela struktura ličnosti, nestabilan i sklon manipulacijama), onda je, uzimajući u obzir i sve naprijed izloženo, opravdan i valjan zaključak prvostupanjskog suda da je svjedok J. Š. u ovom postupku dao vjerodostojan iskaz.

Zbog svega naprijed izloženog, ovaj sud nalazi da je činjenično stanje od strane prvostupanjskog suda potpuno i pravilno utvrđeno pa žalba optuženika ni u tom dijelu nije prihvaćena.

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostupanjski je sud pravilno primijenio kazneni zakon kada je djelatnost optuženika opisanu u izreci pravno označio kao kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH.

Iako optuženik u žalbi uvodno ističe i žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, u žalbi ne navodi koja od povreda iz čl. 469. točka 1. do 6. ZKP/08. bi bila počinjena pobijanom presudom, dok u obrazloženju žalbe, nakon što je izložio prigovore činjenične naravi, ističe da je sud pogrešno utvrdio činjenično stanje, a to da je imalo za posljedicu pogrešnu primjenu materijalnog prava, čime da je došlo do povrede zakona na štetu okrivljenika. Međutim, iznijetim navodima optuženik ističe takozvanu „posrednu povredu kaznenog zakona“, smatrajući da iz onog činjeničnog stanja koje bi, po njegovom mišljenju, proizašlo iz dokaza koji su izvedeni, nije moguće izvesti zaključak o njegovoj kaznenoj odgovornosti za predmetno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH.

Zbog toga je Vrhovni sud Republike Hrvatske pobijanu presudu ispitao po službenoj dužnosti u skladu s odredbom članka 476. stavkom 1. točkom 2. ZKP/08. pri čemu nije našao da bi na štetu optuženika bio povrijeđen kazneni zakon.

Nije osnovana žalba optuženika ni zbog odluke o kazni.

Nakon što su prethodno otklonjene žalbene tvrdnje da je obrazloženje suda zbog odluke o kazni manjkavo i da je zbog toga povrijeđeno pravo optuženika na obrazloženu sudsku odluku, u okviru ove žalbene osnove jedino se posebno ističe da je izrečena kazna previsoko odmjerena jer da je sud pogrešno i nezakonito kao otežavajuću okolnost uzeo činjenicu da je M. S. živa zapaljena te činjenicu da je ubio tri osobe a to da uopće nije u postupku dokazano ili je ostalo dvojbeno.

Nasuprot navedenom stavu žalbe, opravdano je sud kao otegotne okolnosti cijenio navedene činjenice odnosno da je optuženik lišio života tri sobe, koje je poznavao i koje na nijedan način nisu ugrožavale provedbu akcije Oluja, odnosno sigurnost pripadnika HV, kao i činjenicu što je oštećenica M. S. zapaljena živa u kući. Te su činjenice u postupku nedvojbeno utvrđene, neovisno o tome što žalitelj to utvrđenje ne prihvaća.

Budući da je prvostupanjski sud valjano obrazložio i sve druge okolnosti koje je našao na strani optuženika, a koje u smislu članka 47. KZ/11. utječu na visinu kazne, to i ovaj sud drugog stupnja nalazi da je izrečena kazna zatvora deset godina u svemu primjerena i da se upravo takvom kaznom mogu ostvariti zakonske svrhe kažnjavanja.

Kako žalba optuženika nije osnovana i kako ispitivanjem pobijane presude u smislu članka 476. stavak 1. i 2. ZKP/08. nisu nađene povrede zakona na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je na temelju članka 482. ZKP/08., trebalo presuditi kao u izreci.

Zagreb, 16. ožujka 2021.

Predsjednik vijeća:  
dr. sc. Marin Mrčela, doc., v.r.